

Πρεσβυτέρου. Σταύρου Τρικαλιώτη,
Ἐφημέριου Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς

Νά καταργηθεῖ τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν; (Ὁφειλομένη ἀπάντηση στόν κ. Χρῆστο Γιανναρά)

Ὅταν τό φετινό καλοκαίρι πληροφορήθηκα τήν ὑπουργική ἐγκύκλιο μέ τήν ὁποία -ὅπως ὅλοι οἱ ἐχέφρονες διαπιστώνουν- ἐπιδιώκεται ἡ σταδιακή κατάργηση τῶν θρησκευτικῶν ἀπό τά σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδύσεως, ἔμεινα πραγματικά ἐνεός. Φάνηκε καθαρά πώς τό σχέδιο -πού ἐδῶ καί καιρό ἐξυφαίνεται ἀπό «γνωστούς ἀγνώστους» - ἐναντίον τῆς ἑλληνορθόδοξης παράδοσης καί ζωῆς καλά κρατεῖ.

Ἡ ἐκπληξή μου ὅμως κορυφώθηκε ὅταν διάβασα στήν ἐφημερίδα «Καθημερινή τῆς Κυριακῆς» (7-9-2008) ἐπιφυλλίδα τοῦ γνωστοῦ κ. Χρήστου Γιανναρά (ἀπό ἐδῶ κι ἔπειτα: κ. Χ. Γ.) μέ τόν προκλητικό τίτλο «Νά καταργηθεῖ τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν».

Ὅταν διαβάξεις κείμενα τοῦ κ. Χ. Γ. πρέπει ὅλα νά τά περιμένεις. Ὑπάρχουν ὅμως καί ὀρισμένα ὄρια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος, πού ὁ κ. Χ. Γ. πρέπει νά σέβεται. Ἡ ἐπιφυλλίδα του εἶναι ἀπόρροια τῶν ἀπόψεών του πού διατυπώνει στό βιβλίο του μέ τίτλο «Ἐναντία στή θρησκεία» καί γιά τό ὁποῖο ἐμεῖς δημοσιεύσαμε ἐκτενῆ κριτική (Ἐφημ. Ὁρθόδοξος Τύπος, 6-4-07 κ. ἔ.). Ὅπως τά περισσότερα κείμενα τοῦ κ. Χ. Γ. ἔτσι κι αὐτό χαρακτηρίζεται ἀπό μιά ἀληθοφάνεια. Ἡ ἀληθοφάνεια ὅμως αὐτή εἶναι ὁ δούρειος ἵππος γιά περάσουν οἱ καινοφανεῖς ἀπόψεις τοῦ συγγραφέα.

Ὁ κ. Χ. Γ. ἀρχίζει τό ἄρθρο του μέ τόν εἰρωνικό χαρακτηρισμό «οἱ ἀξιωματοῦχοι τοῦ κλήρου», στρεφόμενος προφανῶς ἐναντίον τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους καί νουθετεῖ: «Ἄν διασώζουν ἐκκλησιαστική συνείδηση, θά εἶναι αὐτονόητο νά ζητήσουν ἀπό τήν πολιτεία τήν κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἀπ' τά σχολεῖα» (!!!) Ἐνῶ ὁ ἴδιος μέ ἐμμονή ὁμιλεῖ γιά τή διαφοροποίηση τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τή θρησκεία -μιά κατά τή γνώμη μας παρατραβηγμένη θεώρηση πού μπορεῖ νά ὀδηγήσει σέ περισσότερες διαστρεβλώσεις- καί ὁμιλεῖ περί Ἐκκλησίας «ὡς ἄθλημα σχέσεων κοινωνίας τῆς ζωῆς», δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ὁμιλεῖ καί ἐκτοξεύει τά βέλη του ὡς ἐκτός Ἐκκλησίας, ὡσάν νά μὴν ἀνήκει κι αὐτός στό μυστικό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἐνῶ ἀπό τή μιά παραδέχεται ὅτι ὁ ποιμένας εἶναι αὐτός πού «γεννάει» τά μέλη τοῦ σώματος στόν «καινό τῆς Ἐκκλησίας τρόπο τῆς ὑπαρξῆς» - πόσο ὁμορφῆ πράγματι διαπίστωση- ἀπό τήν ἄλλη φαίνεται νά υἱοθετεῖ ἀπόψεις τῶν κατά καιρούς πολιτικῶν καί νά ὁμιλεῖ περί ἐπισκόπων τῆς ἑλλαδικῆς κοινωνίας «πού φιλοδοξοῦν νά παίζουν ρόλο ὄχι ἐκκλησιαστικοῦ ποιμένα ἀλλά θρησκευτικοῦ ἡγέτη, ρόλο Ἀγιατολάχ μέ ἀπαιτήσεις θεοκρατικοῦ ἐλέγχου τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας». «Αὐτοί -προσθέτει- μάχονται καί γιά τή διατήρηση τῆς ὑποχρεωτικῆς κατήχησης τῶν μαθητῶν στά σχολεῖα». Οἱ παραπάνω

ἀπόψεις ἀγγίζουσαν τὰ ὅρια τοῦ σχιζοφρενικοῦ. Ἄν δεχθῶμε τίς παραπάνω θέσεις τοῦ κ. Χ. Γ., τότε ὅλοι ὅσοι ἀντέδρασαν στὴ μεθοδευμένη σταδιακὰ κατάργηση τῶν θρησκευτικῶν (Ιερά Σύνοδος, Θεολόγοι, Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, Θεολογικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης, ποιμένες καὶ ἀπλοὶ πιστοὶ) ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπικρατήσῃ στὴν Ἑλλάδα μιὰ θεοκρατία μουσουλμανικοῦ τύπου.

Ἄν δεχθῶμε τοὺς νοητικούς ἀκροβατισμούς τοῦ κ. Χ. Γ., τότε εἶναι χωρὶς νόημα καὶ οὐσία τὰ ὅσα μὲ πραγματικὴ παρρησία διακηρύσσει πρὸς τὸν ὑπουργό Παιδείας καὶ θρησκευμάτων ὁ Κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Β. Κογκούλης: «Αὐτὴ ἡ ἀπόφαση (τοῦ ὑπουργοῦ) φυσικὰ εἶναι τὸ δένδρο· τὸ δάσος πού κρύβεται ἀπὸ πίσω εἶναι ἄλλο! Στὸ χῶρο τοῦ σχολείου στόχος τους εἶναι ὄχι μόνον νὰ σπεύρουν στὶς ψυχές τῶν μαθητῶν τὴν ἀμφιβολία, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ νὰ τοὺς καταστήσουν εὐκολὰ καὶ ἀπληροφόρητα δύματα σέ κάθε προπαγάνδα» (περιοδικό «Παρακαταθήκη, τεύχος 61, σελ. 13, Ἰούλιος- Αὐγούστος 2008).

Τὸ πιὸ ἐξωφρενικό εἶναι ὅτι ὁ κ. Χ. Γ. ἐνῶ ὑποστηρίζει τὴν κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, ὁ ἴδιος εἶχε ὑποβάλει πρὶν μερικὰ χρόνια ὑποψηφιότητα γιὰ τὴ θέση Καθηγητῆ τῆς Συστηματικῆς Θεολογίας στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀλλὰ ἀπορρίφθηκε. Φαντάζεστε νὰ εἶχαμε Καθηγητὴ Θεολογικῆς Σχολῆς πού νὰ ζητεῖ τὴν αὐτοκατάργησή του, ἀλλὰ καὶ τὴν κατάργηση τῶν θεολόγων καθηγητῶν;

Ὁ κ. Χ. Γ. στὸ ἴδιο ἄρθρο προτείνει τὴν ἀντικατάσταση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ὄχι ἀπὸ μάθημα θρησκευτολογικοῦ περιεχομένου -ὅπως ἀτυχῶς προτείνουν, ἀκόμα καὶ θεολόγοι- ἀλλὰ ἀπὸ μάθημα « ἱκανὸ νὰ πληροφορήσῃ τὸν μαθητὴ καὶ νὰ τὸν ἐξοικειώσει μὲ τὰ κίνητρα τῶν ἀναζητήσεων πού συγκρότησαν τὴν παράδοση πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων». Μιὰ πρόταση νεφελώδης καὶ ἀόριστη, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἴδιο καὶ ἀνεφάρμοστη, γιὰτί «ποιοὶ θὰ διδάξουν ἓνα τόσο ἀπαιτητικὸ καινούργιο μάθημα στὰ παιδιά», ἀφοῦ κατὰ τὸν ἴδιο πάντα : «εἶναι ἀνατριχιαστικά (στὴν κυριολεξία) χαμηλὸ τὸ ἐπίπεδο τῶν πτυχιούχων πού παράγονται στὶς ἐκπαιδευτικὲς σχολές τῶν ἐλλαδικῶν πανεπιστημίων». Δηλαδή, κατὰ τὸν κ. Χ. Γ. θὰ πρέπει νὰ ἀφήσουμε ἀπροστάτευτα καὶ ἀθωράκιστα τὰ παιδιά μας ἀπὸ πνευματικὰ ἐφόδια, εὐκολὴ λεία παντός ἐπιτηδείου, ὁ ὁποῖος καραδοκεῖ νὰ ἀλώσῃ τὸν εὐαίσθητο χῶρο τῆς ἐφηβικῆς ψυχῆς. Ὁ κ. Χ. Γ. φαίνεται νὰ συμπλέει μὲ τίς ἀπόψεις τοῦ πρώην ὑπουργοῦ παιδείας τῆς Γαλλίας κ. Λίκ Φέρι πού δήλωσε ὅτι λόγῳ τοῦ ἄθρησκου γαλλικοῦ κράτους τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὁμολογιακό, ἀλλὰ ὅτι ἦταν λάθος ἡ ἀποκοπὴ τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴ τους ἱστορία. Καὶ πρόσθεσε: «εἴτε εἶναι κανεὶς θρησκός εἴτε ἄθρησκός δὲν ἀλλάζει τίποτε, δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν πνευματικὴ, καλλιτεχνικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ καὶ παράδοση, ἂν δὲν μάθει ὅτι αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς χριστιανικῆς κυριαρχίας δέκα πέντε αἰώνων» (Βλ. ἄρθρο Γεωργίου Ν. Παπαθανασόπουλου στὸ ἐνδετο « Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός», τῆς ἐφημ. «Ἐλεύθερος Τύπος, 24-11-2002). Δηλαδή νὰ διδάσκονται θρησκευτικὰ πληροφοριακοῦ καὶ ἐγκυκλοπαιδικοῦ χαρακτήρα, ἄνευρα καὶ ἄοσμα καὶ ἀποπνευματοποιημένα.

Ὁ κ. Χ. Γ. μὲ τὰ γραφόμενά του προκαλεῖ καὶ τοὺς χιλιάδες ἀδιόριστους θεολόγους, οἱ ὁποῖοι τῶρα ξεκινοῦν τὴ ζωὴ τους. Λίγο κοινωνικὴ εὐαίσθησις δὲν θὰ ἔβλαπτε. Οἱ θεολόγοι ἐπιτελοῦν σημαντικώτατο ρόλο στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, ὅταν εἶναι πραγματικοὶ θεολόγοι καὶ δὲν διδάσκουν ἀθεΐα τὰ παιδιά μας, ὅπως δυστυχῶς συμβαίνει σέ μερικές περιπτώσεις. Ἡ

Ἐκκλησία θά πρέπει νά εἶναι στό πλευρό τῶν ἀδιόριστων θεολόγων, νά τούς χρησιμοποιεῖ στό ἔργο της –μέ ὀρισμένα ἀσφαλῶς κριτήρια- καί νά τούς ἀγκαλιάζει μέ μητρική στοργή, καθῶς καί τούς ἀποφοίτους τῶν Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν πολύ πιά περιορισμένες ἐπαγγελματικές προοπτικές.

Στό ἐπίμαχο ἄρθρο του ὁ κ. Χ. Γ. τονίζει ὅτι ἡ Κατήχηση εἶναι ἀποκλειστικό προνόμιο τῆς Ἐκκλησίας, τό ὁποῖο μέ τήν ἵδρυση τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους παραχωρήθηκε στούς Θεολόγους καί μέ αὐτό τόν τρόπο ἡ κατήχηση «ἀποσπᾶται ἀπό τόν φυσικό βιωματικό της χῶρο». Καί πάλι ὁ κ. Χ.Γ. μένει στό ἐπιμέρους καί χάνει τήν οὐσία. Καί ἡ οὐσία εἶναι τά ἑλληνόπουλα νά μάθουν «τήν εἰς Χριστόν πίστιν» καί νά ἀποκτήσει ἕνα νόημα ἢ ζωή τους. Τό κατηχητικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας δέν ἀκυρώνεται μέ αὐτόν τόν τρόπο, ἀλλά ὑποβοηθεῖται καί μπορεῖ καλύτερα νά ἐνταχθεῖ στή λατρευτική καί μυστηριακή της ζωή. Ὅλα τά ἄλλα εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ καί δίνουν τροφή στούς κατά καιρούς ἐκκλησιομάχους.

Μιά πρώτη ἀρνητική συνέπεια πού προέρχεται ἀπό τή ἀνάληψη τῆς κατήχησης ἀπό τούς θεολόγους κατά τόν συγγραφέα εἶναι : « ὁ εὐτελισμός, συχνά καί ἡ διακωμώδηση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά σχολεῖα». Νομίζω ὅτι ὁ κ. Χ.Γ. γενικεύει ἀνεπίτρεπτα μεμονωμένες ὄντως ἀρνητικές περιπτώσεις, πού δέν χαρακτηρίζουν συλλήβδην τόν κλάδο τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε τήν περιρρέουσα ἀρνητική σέ κάθε θρησκευτική ἐκδήλωση ἀτμόσφαιρα, πού καλλιεργεῖται φανερά καί ὑπογείως ἀπό ἀθέους καί ἀπό ὄσους ἐλέγχονται συνειδησιακά γιατί οἱ εὐαγγελικές ἐπιταγές δέν συμβιβάζονται μέ τήν ἡθική τους διαγωγή. Αὐτός εἶναι ἕνας πρόσθετος λόγος νά σταθοῦμε στό πλευρό τῶν θεολόγων Καθηγητῶν, πού σηκώνουν τόν δικό τους σταυρό καί δέν κάνουν ἕνα μάθημα ἀνώδυνο, ἀλλά ἕνα μάθημα πού ἔχει προσωπικό κόστος. Δίνουν καί αὐτοί καθημερινά τήν δική τους ὁμολογία πίστεως καί ζωῆς.

Μιά δεύτερη ἀρνητική συνέπεια τῆς ἐκχωρήσεως ἀπό τήν Ἐκκλησία τοῦ δικαιώματος τῆς κατήχησης στούς θεολόγους εἶναι κατά τόν κ. Χ. Γ. τό γεγονός ὅτι ἡ ἑλληνική κοινωνία εἶναι ἀκατήχητη. Αὐτό ὡς γενική διαπίστωση ἰσχύει καί δέν φταῖνε γι' αὐτό μόνον οἱ Θεολόγοι. Θά ἔπρεπε, ἴσως, τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν νά ἀναβαθμισθεῖ καί νά γίνεταί μέ τή βοήθεια τῶν ἀπαράμιλλου κάλλους πατερικῶν κειμένων, πού ἀποτελοῦν πραγματική πνευματική βόμβα στά σαπισμένες ἰδέες πού λανσάρεῖ ἡ ἄθεη δυτικοδρεμμένη δικτατορία τῆς διανόησης.

Ὅταν κάποτε ρωτήθηκε ὁ π. Παῖσιος γιά τίς ἀρνητικές συνέπειες πού ἔχουν οἱ ἀπεργίες τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιά τά παιδιά μας, ὁ γέροντας ἀπάντησε: «Ἐγώ λέω στούς δασκάλους ποτέ νά μὴν κάνουν ἀπεργία, ἐκτός ἂν πᾶνε νά καταργήσουν λ.χ. τά θρησκευτικά, τήν προσευχή ἢ νά κατεβάσουν τόν σταυρό ἀπό τήν σημαία κ.λ.π. Τότε πρέπει νά διαμαρτυρηθοῦν. Ἄλλιῶς τί φταῖνε τά παιδιά νά χάνουν μαθήματα;» (Γέροντος Παΐσιου Ἀγιορείτου Λόγοι τ. Α', σελ. 297, ἔκδ. Ἱ. Ἡσ. «Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», Σουρωτή Θεσ/νίκης 1999). Μήπως τά λόγια τοῦ γέροντος Παΐσιου θά πρέπει νά μᾶς προβληματίσουν; Μήπως ἡ διαμαρτυρία μας πρέπει νά εἶναι πιά ἔντονη καί πιά δραστική;